POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POŠTNO ČEK. RAČUN ŠT. 10.860

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—. // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4. // PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XXI. LETNIK. V LJUBLJANI, 15. AVGUSTA 1938. ŠTEV. 16.

V znamenju dveh desetletij naše svobode

Te dni preživljamo dve polni desetletji svoje nacionalne svobode, ki je dala vsem našim silam poleta za napredek in procvit naše skupne domovine. Obrtniki ter splošno vsi produktivni sloji so prvi, ki si žele mirnega sožitja in vsestranskega razumevanja pri onih, od katerih je odvisen njihov obstoj. Vsi vladarji so svoje zaupanje najprej poverili srednjim slojem, čigar jedro tvori samostojni obrtniški stan.

Naše slovensko ljudstvo bo praznovalo prvo večjo jubilejno proslavo ujedinjenja na mariborskih svečanostih v dneh 12. do 14. t. m. Sledile bodo tudi po drugih krajih naše ožje domovine jubilejne proslave, ki bodo dale zunanjega duška našemu narodnemu čuvstvovanju.

Mi slovenski obrtniki bomo slavili jubilej naše svobode v mirni zavesti izpolnjevanja naših dolžnosti brez bučnih manifestacij, zavedajoč se svojega poslanstva, ki ne trpi nobenega odlašanja in ovir.

V juniju leta 1920 je bil v naši sredi naš nepozabni kralj Aleksander I. Uedinitelj. Tedaj je na svečanem obedu v Ljubljani imel nagovor, ki se nam zdi še danes zelo, zelo pomemben za nas, zato velja, da njegove besede ob tej priliki oživimo in si jih zapišemo globoko v srce. Viteški kralj, tedaj še regent Aleksander je rekel:

»Vstanimo za trenutek, gospoda, da se zahvalimo njemu, ki deli pravico med ljudstvi in narodi na zemlji. da nam je v svoji neizmerni milosti naklonil to veliko srečo, da smo se pobrateni in svobodni lahko zbrali v tej hiši in pri tej mizi, da tudi tukaj praznujemo narodno ujedinjenje.

Slovenec, Hrvat in Srb so do danes res živeli kakor bratje: Naša skoro petnajststoletna zgodovina ne pozna ne enega boja med našimi tremi enokrvnimi plemeni. Toda tega našega bratstva do danes nismo mogli niti smeli javno izpovedati, ker nam tega ni dopuščala tuja sila. Naš troimeni ali enodušni narod je nazadnje uvidel, da zanj in za nas vse ni druge rešitve ko v popolnem edinstvu, in je s pomočjo naših zaveznikov in prijateljev, najbolj pa s svojo odločnostjo in s svojimi čudovitimi napori enkrat za vselej stresel s sebe tuji jarem in se ujedinil v našo kraljevino, trdno odločen da svoje edinstvo in svojo svobodo neguje in čuva bolj ko vse drugo na svetu.

V veliki in težki borbi za obstanek so morali naši Slovenci prenašati brezprimerne napore ves čas, odkar so prišli v te kraje. Vi, bratje moji, ste stali celih petnajst stoletij na mrtvi straži za našo skupno obrambo proti najljutejšim napadalcem. V tem dolgem času ste morali korak za korakom popuščati od svoje dedovine: toda delali ste to le za ceno ljute borbe in velikih žrtev za napadalca. V tem neprestanem boju ste od dne do dne bolj jekleneli in po pravici se lahko reče, da je na ta način vaša odporna sila neprestano rastla. Okrepila se je posebno tedaj, ko so se vaši predniki jasno zavedali, da je vaša in naša skupna rešitev v sporazumu in slogi z vašimi brati Hrvati in Srbi.

Tako je logično prišlo, da so Kopitar in Miklošič, Prešeren in Gregorčič bili med prvimi in najbolj prepričanimi borci jugoslovenske misli in da je prezgodaj umrli Krek predložil program našega narodnega edinstva sredi germanskega Dunaja in na veliko iznenadenje Evrope, in to v najbolj kritičnem trenutku svetovne vojne. Svetovni aeropag, ki bi bil moral po svojih svečanih obljubah zajamčiti svobodo malim narodom in jim dati enake pravice kakor velikim, ni ravnal pravično z nami, najmanj pa z vami Slovenci. Dopustil je da ostane pod tujim jarmom velik del naših najboljših bratov. Pod tem jarmom ostane za zdaj še znaten del Srbov in Hrvatov, toda razmeroma največ Slovencev. Tej krivici pa ne more biti usojeno dolgo življenje. Zato nam je porok enaka preteklost drugih delov našega naroda. Najzanesljivejše poroštvo za to pa si moramo ustvariti sami. In ustvarili si ga bomo gotovo, če se skupno lotimo kolikor mogoče umne ureditve naših političnih, prosvetnih in gospodarskih razmer. Bogata in napredna, prosvitljena in urejena kraljevina Jugoslavija ne bo samo naša zaželena skupna domovina, ampak obenem in v enaki meri še zanesljivejše poroštvo naše skupne, še lepše in še popolnejše narodne bodočnosti.

Lotimo se z ljubeznijo tega velikega in vzvišenega dela! Ko bo v naši ožji domovini pravica in svoboda enaka za vse, ko bo orač na njivi, obrtnik, trgovec in delavec v tovarni, meščan in vojak srečen in zadovoljen — in to bodo lahko vsi — potem bo ta sreča obsevala in ogrevala tudi naše brate, ki jim močnejši od nas še niso pustili, da se imenujejo naše državljane. V naši dobi gre človeštvo brez dvoma pravičnejši bodočnosti naproti. Pravica, delo in čas so naši zanesljivi zavezniki, ki jih nikdar ne smemo izgubiti izpred oči. Izkoriščajmo z vnemo sadove naše svobode — potem mora bodočnost biti naša!

V to ime dvignem svojo čašo in pijem na srečo vseh Slovencev, ki so s težko in mučeniško, toda junaško in vztrajno preteklostjo zaslužili boljšo in sijajnejšo bodočnost. Z združeno močjo jim bomo hoteli in mogli zajamčiti boljšo in sijajnejšo bodočnost. Na to delo vas, gospoda, kličem v imenu svojega vzvišenega roditelja, našega ljubljenega kralja, in v imenu vse naše mile domovine.«

Tako nas je torej pozdravil naš kralj prvič na slovenskih tleh. On je bil mož, ki je znal resnici v oči pogledati in svojemu narodu pokazati pot v bodočnost. Zato nam morajo biti v tem trenutku njegove nekdanje besede zopet živo pred očmi posebno pa njegove poslednje, ki nam jih je sporočil ob tragični smrti v Marseillu: Čuvajte Jugoslavijo!

Obrtniki imajo tudi pravico do gospodarske zaščite

ravno tako kot banke in kmetovalci

Poljedelcem in kmetovalcem so bili z uredbo o razdolžitvi znižani dolgovi za 25 %, odnosno za 50 % in jim je dana možnost, da svoje na ta način znižane dolgove odplačujejo obročno v dvanajstih letnih obrokih pri Privilegirani agrarni banki. Zato lahko vsak kmetovalec vse svoje dolgove plača na enem kraju z majhnimi obrestmi 0.30 do 3%. To je za zadolženega kmeta velika olajšava, seveda v kolikor bo mogel redno odplačevati zapadle obroke ter si poleg tega ohraniti nadaljni kredit. Slabo je za onega, ki tega ne bo zmogel, kajti banka mu bo preko davčnih oblasti izterjala ves dolg.

Ob sprejetju uredbe o razdolžitvi kmetov so znašale kmetske menice pri bankah: v Sloveniji 1,12%, v Srbiji 41.44%, v Bosni in Hercegovini 20.78 Vojvodini 14.99%, v Črni gori 1.97%, na Hrvatskem 17.46 % in v Dalmaciji 1.74 %. V vsotah izraženo, so ti dolgovi znašali dne 30. junija 1936. leta 1 milijardo 732 milijonov in 673.000 din, ali povprečno 4.145 din na osebo. Na Slovenijo odpade od te vsote znesek 36,841.000 din, za neregulirane menice 15,841.000 dinarjev.

Takšna bi bila v kratkem slika kmetske zadolženosti. Medtem se položaj v obrtniških vrstah vedno bolj slabša. Obrtnik ne snuje svojega poslovanja na kapitalu temveč edino na podlagi svoje strokovne sposobnosti. Obrtnik je bil in je še vedno prvi steber države ter glavni nosilec meščanskega stanu. Obrtnik je tudi kot rodoljub na prvem mestu; vedno je plačeval v redu svoje davke, ki so sorazmerno višji nego davki kapitalističnih podjetij. Obrtnik je bil med prvimi, ki jih je prizadela splošna gospodarska kriza, kar pa industrijska in samoupravna podjetja, ki izdelujejo mnogo predmetov iz obrtniške stroke, ne upoštevajo.

Medtem ko je veliki kapital zniževal mezde in ustvarjal armade brezposelnih, je povpraševanje po obrtniških izdelkih vedno bolj padalo. Kdo se je brigal za obrtnikovo usodo? V veliki industriji je pri nas angažiran večinoma tuj kapital in sicer z velikansko vsoto 4 milijard 821 milijonov din delniški kapital, v trgovini pa še 365 milijonov din. Temu tujemu kapitalu, ki dandanes še vedno z dneva v dan raste, se ima obrtništvo zahvaliti za svojo propast. Oni so gledali samo na svoj dobiček, prav nič pa na splošno gospodarsko stanje naših srednjih slojev. In kljub temu uživa ta tuji veliki kapital razne davčne in gospodarske olajšave od strani države, obrtništvo pa prav nobenih.

Mi smo v našem listu poročali o prošnjah obrtništva, ki se nahaja na robu propasti. Obrtniki zahtevamo in prosimo ponovno, da se tudi za obrtnike čimpreje izvede razdolžitev na isti način kakor se je to izvršilo za kmetovalce. Obrtništvo, ki tvori osnovo splošnega narodnega blagostanja in državne nacionalne zavesti pač zasluži več pozornosti.

Veliko število nagrad bo razdeljenih med udeležence 1. državne obrtne razstave

Poleg čisto stanovskega, bodo imeli obrtniki pri udeležbi na I. drž. obrtni razstavi, ki se bo vršila v Beogradu od 8. do 25. oktobra t. l., tudi velik komercijalen interes. Razstava bo prirejena pod visokim pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla.

Tako se bodo vsi predmeti, ki pridejo na razstavo lahko tudi prodajali. Samo veliki predmeti bodo morali počakati do konca razstave na licu mesta. Razni drobni predmeti, ki so namenjeni za razprodajo kakor n. pr. spominki, predmeti za prehrano itd., se bodo odnašali lahko takoj po prodaji.

Poleg tega bodo obrtniki zainteresirani pri razstavi zaradi lepih nagrad, ki so predvidene za razstavljalce, po doseženem uspehu rokodelskega dela. Med udeležence se bo razdelilo skupno 30 zlatih, 60 srebrnih ter 120 bronastih kolajn, poleg tega dobi vsak razstavljalec posebno diplomo o udeležbi na razstavi. Razen tega se bo po odločitvi žirije odkupilo gotovo število najboljših rokodelskih izdelkov, ki se bodo v obliki loterije razdelili med posetnike razstave.

Drobne vesti zadnjih dveh tednov

× **Ostavka mariborskega okrožnega odbora obrtniških združenj.** Ostavko je podal mariborski odbor obrtniških združenj in sicer v zvezi z zahtevo banske uprave, da se skliče odbor, ki naj sklepa o razidu okrožnih odborov. Zaradi ostavke bo imenovan komisar, ki bo obenem pripravil likvidacijo okrožnih odborov.

× **Mariborski narodni tabor** dne 14. t. m. je bil od prirediteljskega odbora odpovedan.

× **Čevljarji!** Obućarska revija štev. 7 (za jesen) s prilogami se dobi pri Obrtniškem društvu v Ljubljani, (Sv. Petra c. 4).

× **Kakšen red** in varnost vlada v ČSR kaže dejstvo, da je bilo na eni strani izmed neštetih praških postaj tekom vsesokolskega zleta v času 12 ur odpremljenih 287 vlakov, torej en vlak vsakih 150 sekund. Češkoslovaške železnice so imele v tem času 3 mil. in pol potnikov. To je tudi poseben rekord.

× **V Češkoslovaški** se je zmanjšalo število brezposelnih za 21.3%. V juniju je bilo 224.253 brezposelnih.

× **V Zlinu** je ustanovil Bat'a dve novi podjetji in sicer »Ideal« za izdelovanje in popravilo nogavic ter »MAS«, za izdelavo in popravilo strojev.

× **Sejmi v ČSR** so sledeči: Bratislava od 28. avgusta do 19. septembra, Praga od 2. do 11. sept. V Železnem Brodu, središču čehosl. industrije stekla, bo od 26. julija do 21. avgusta sejem za steklo. Informacije daje Čeh. tur. biro, Beograd, Kraljev trg 14.

× **Mešanice bencina** se morajo odslej prodajati po enotni maksimalni ceni in sicer znaša cena v Beogradu in onih mestih, kjer so sedeži zbornic največ 5.25, v krajih, ki so oddaljeni od teh mest do 50 km pa največ 5.30 do 5.60 din.

× **Vpisovanje** na obrtno-nadaljevalno šolo v Mariboru traja do 21. avg. dnevno od 10. do 12. ure na mestnem magistratu.

× **Lipski jesenski** sejem prične 28. t. m. Na nemških železnicah je 60% popust.

× **V Celju** bo z novim šolskim letom otvorjen prvi razred klasične gimnazije.

× **Pod pokroviteljstvom bana** dravske banovine, je bila preteklo nedeljo otvorjena v Št. Vidu V. obrtna razstava. Prevladujejo izdelki mizarske stroke, le kot manj upoštevane pridejo do izraza tudi druge stroke. To je razumljivo, kajti Št. Vid postaja vedno bolj središče pohištvenega mizarstva, čigar glas je znan že izven naše ožje domovine.

× **OUZD v Ljubljani** poroča, da je bilo v juliju število zavarovancev najvišje doslej. Obratno pa razvojne tendence zaposlenosti niso povoljne. Napredovanje zaposlenosti letos zelo zaostaja v primeri z lanskim letom. Dne 30. VII. je znašal letni diferencijal samo plus 2.698 članov (julij 1937 plus 11.123). Povprečna dnevna zavarovana mezda približno odgovarja faktičnemu dnev nemu zaslužku.

× **Rumunska kraljica-mati Marija,** ki je umrla na svojem gradu blizu glavnega mesta Bukarešte, je bila z velikim sijajem pokopana v zadužbinski kapeli. Kraljica je bila zelo dobra s svojimi podložniki, osobito je pomagala revnim slojem. Bila je podpornica in zaščitnica obrtniškega stanu. Svojo oporoko je končala z besedami: »Odpuščam vsem, ki so mi prizadeli kdaj kako bol, oprostijo naj mi pa tudi vsi oni, ki sem jim kdaj storila kaj žalega«.

× **V Budimpešti** je bil mednarodni kongres čevljarske industrije, na katerega pa ni bilo pozvano podjetje Bate.

× **Anketa o novem voznem redu** je bila v začetku t. m. v Ljubljani. Zbornica je predložila dobro utemeljene nasvete k ureditvi prometa. Naslovila je nekatera nujna vprašanja, ki so pogojno vezana z izboljšanjem prometnih prilik, to so predvsem izboljšanje gornjega ustroja, razširitev tirja, koincidenca vlakov iz inozemstva ter motorizacija našega prometa.

× **Letošnja žetev** bo za 30 do 40% višja nego preteklo leto.

× **V Vignju (Dalmacija)** obstoja šola za vzgojo turističnih gospodarskih vodnic. Pouk traja 10 mesecev. Oskrba znaša 500 din mesečno ter vpisnina 100 din. Sprejemajo se učenke z dovršenimi 16. leti. Prošnje je nasloviti na Upravo šole SORIS Zagreb, Branimirova 15/II.

× **Motorni vlaki** so uvedeni na progi Beograd—Sarajevo—Dubrovnik. Dovoljeni so popusti. Doplačati je treba k rednim potniškim tarifam za brzovlake še 20 oz. 40 din. Prtljaga se lahko vzame s seboj kot na drugih vlakih.

× **Beograjska** občinska hranilnica je uvedla nov način varčevanja. Hranitelj vloži 398, 796, 3.970 odnosno 7940 ter prejme po petih letih 500, 1000, 5000 oziroma 10 tisoč dinarjev. Tudi pri naših hranilnicah bi se lahko na ta način mnogim malim hraniteljem dela vzpodbuda za koristno varčevanje.

× **Dosedanja 20%** taksa pri športnih prireditvah je ukinjena.

× **V Ljubljani** so sledeč ostalim mestom peki znižali cene kruhu. Hlebec belega kruha 88 dkg težak velja 4 din, 97 dkg polbelega kruha velja 4 din ter hlebec 103 dkg črnega kruha istotako 4 din.

× **Svetovni esperantski kongres** se vrši v Londonu ob navzočnosti nad 1700 delegatov iz vseh držav sveta.

× **Produkcija zlata** znaša pri nas letno okrog 3000 kg.

× **Tobačna tovarna v Ljubljani** je odpustila 300 delavcev, ker bo prenehala z izdelovanjem cigar.

× **Zvezi slovenskih zadrug** v Ljubljani, je dovoljena zaščita. Odlog plačil za 6 let, obrestna mera za stare vloge 2%.

× **V Gornji Radgoni** bo otvorjena letos meščanska šola.

× **26 novih delniških družb** je bilo ustanovljenih v teku prvega letošnjega leta.

× **Proti onesnaženju naših rek** ob letoviščarskih krajih se pojavljajo vedno češče pritožbe. Razne industrije ob Savi in Savinji brezobzirno vse svoje odpadke odvajajo v nekoč lepe gorske reke. To gotovo ni v korist tujskega prometa in lepim letoviščarskim krajem, ki bi sicer privabljali tujce radi letnega kopanja. Pa tudi za prebivalstvo v higijenskem pogledu ni umestno, da se dopušča onesnaženje naših rek. Pred kratkim je bila izdana uredba o onesnaženju rek po industrijskih obratih, toda se zanjo nihče ne zmeni.

Sejmi

16. avgusta: Železna Kaplja;
17. avgusta: Ljubljana, Ormož, Celje, Kapela pri Brežicah, Šmarje pri Jelšah;
18. avgusta: Šmihel - Stopiče;
19. avgusta: Maribor;
20. avgusta: Mokronog, Blagovica pri Kamniku in Cistercijanski samostan v Stični, Brežane, Brežice, Celje, Trbovlje;
21. avgusta: Dokležovje, Nemški Bleiberg, Celje;
22. avgusta: Litija, Nova vas, Pilštanj;
23. avgusta: Ljutomer, Maribor, Kamnik;
24. avgusta: Št. Jernej, Kočevje, Celje, Šmartno pri Litiji, Laško, Rogatec, Slov. Bistrica, Trbegovci, Velenje, Murska Sobota, Labudce;
25. avgusta: Loka pri Žusmu;
26. avgusta: Št. Vid pri Blokah in Vel. Gaber, Maribor, Rajhenburg, Pliberk;
27. avgusta: Brežice, Celje, Trbovlje;
28. avgusta: Dol. Lendava, Št. Andrež;
29. avgusta: Zagorje ob Savi, Koračice, Muta, Podčetrtek, Verače, Poljčane, Žalec, Središče;
30. avgusta: Vel. Loka, Moravče, Novo mesto, Maribor;
31. avgusta: Slovenske Konjice, Videm-Dobrepolje;
1. septembra: Črnomelj, Mokronog, Radeče pri Zid. mostu, Guštanj, Trbovlje, Žigarski vrh nad Sevnico;
2. sept.: Sodražica, Prosenjakovci;
3. septembra: Planina (okraj Šmarje pri Jelšah);
4. septembra: Vuhred, Bogojina;
5. septembra: Kranj, Novo mesto.

Dobave in licitacije

Pomorska obalska komanda v Šibeniku sprejema do 25. avgusta ponudbe za dobavo pisalnih miz, omaric, naslonjal in stolov.

Licitacije za dobavo mesa v ljubljanski garniziji se vrše dne 16. za Mursko Soboto, Ljubljano in Slov. Bistrico; 18. za Dol. Lendavo, Maribor, Boh. Belo; 20. za Ptuj, Novo mesto in Mojstrano.

20. avg. se vrši pri garn. upravi v Mariboru lic. za popravilo vojašnice Kralja Aleksandra I. v Mariboru.

30. avg. se vrši v Skoplju (gran. trupa) lic. za dobavo 850 komadov naliv. tel. elementov.

31. avg. v Tivtu (pom. arz.) dobava 12.000 kg krp za čiščenje.

Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za izdelavo 600 kap, 530 zimskih bluz in 580 hlač. Lic. bo 5. sept. ob 11. uri na Sv. Jakoba trgu. Položiti je 5% kavcijo. Pogoji se dobe proti plačilu 40 din v pisarni direkcije.

Poravnajte naročnino!

Otvoritev VII. Mariborskega tedna

Na izredno svečan način je bil 6. t. m. otvorjen VII. Mariborski teden, največja gospodarska prireditev severne Slovenije. Letošnja prireditev je bila posebno zanimiva, ker je bila aranžirana v duhu proslave dvajsetletnice Jugoslavije. Mariborski teden je pokazal velik razvoj vsega javnega življenja v svobodni domovini, kateri je pred dvajset leti general Maister določil severno mejo in Maribor združil z Jugoslavijo.

Slavnostni otvoritvi je prisostvovalo lepo število povabljenih gostov. Poleg vsakoletne industrijske razstave, zlasti tekstilne, trgovinske in obrtne je poseben odbor mestne občine uspešno organiziral kulturno razstavo. Zanimiva je bila razstava društva »Cesta«, nadalje razstava narodnih noš, fotoamaterska, filatelistična, čebelarska in razstava domačih vin. V nedeljo so pričele jubilejne svečanosti s prireditvijo velikega letalskega mitinga na Teznem.

Statistika gibanja obrtnih obratov v II. četrtletju 1938

Po statistiki gibanja obratov v zadnjem četrtletju znaša prirastek obratov 274 napram 127 v I. četrtletju in je torej tokrat za 120 % večji. Končni rezultati prijav in odjav nam nudijo po glavnih panogah gospodarstva sledečo sliko: obrt 285 prijav, 151 odjav; industrija 2 prijavi, 4 odjave; trgovina 227 prijav, 131 odjav; gostinstvo 104 prijave, 54 odjav.

Obrt

Najjačji je porast rokodelstva in dosega število prijav skoraj dvakratno število odjav. Relativno največ prijav beležimo pri krojaških obratih, kjer znaša prirastek 24 podjetij, na drugem mestu so brivci s prirastkom 14 obratov, na tretjem so žage s prirastkom 13 obratov, na četrtem kmetski mlini (12), na petem pleskarji (7), na šestem ključavničarji (7). Po posameznih strokah je bilo gibanje naslednje: **(Prva številka pomeni prijavo, druga odjavo.)**

vrtnarji 1, —; apnenice 2, —; izdel. cem. izd. 3, —; opekarne 2, —; pečarji 1, 1; lončarji —, 1; kovači 13, 4; kovači in podkovni kovači 3, —; podkovni kovači 6, 2; izdel. stančnih nožev 1, —; ključavničarji 8, 1; strojni ključavničarji 1, 1; izd. žebljev —, 1; kleparji 5, 2; pasarji 1, —; izd. parnih kotlov —, 1; gradnja mlinov in žag 1, —; elektrotehniki —, 2; izdelovanje izolacij in hladilnih naprav 1, —; mehaniki 6, 3; optiki 1, —; urarji 2, —; kolarji 4, 1; žage 16, 3; žaganje drv z motorjem 1, —; mizarji 18, 14; sodarji —, 1; izdel. bičevnikov 1, —; izd. glasbenih instrumentov 1, —; uglaševanje klavirjev —, 1; izd. predmetov iz celuloida, papirmašeja, lesa, kartona in podobno v reklamne svrhe 1, —; usnjarji 2, 1; sedlarji 1, —; sedlarji in jermenarji —, 2; usnjena galanterija in torbarstvo 1, —; gačenje živali 1, 1; namotavanje sukanca 1, —; tkalci —, 2; izd. pletenin 1, —; predtiskarije —, 1; luknanje tekstilnih kart 1, —; barvarji —, 1; tapetniki 1, —; krojači 25, 1; krojačice 6, 3; šivilje 7, 12; klobučarji —, 1; modistke 1, 3; čevljarji 25, 25; brivci 5, 3; frizerji 4, —; brivci in frizerji 19, 5; mlini 3, 9; mlini kmetski 13, 1; peki 18, 12; slaščičarji 1, 2; slaščičarji orientalski 3, 1; mesarji 9, 5; mesarji in klobasičarji —, 3; klobasičarji 1, —; klavci drobnice —, 1; praženje kave 2, —; izd. mlečnih izdelkov 4, —; izd. žganja —, 1; sodavičarji —, 1; izd. kemič. izd. 1, 1; toplenje žvepla in izd. zakadov 1, —; izd. kolomaza 1, —; oljarne —, 1; graditelji 1, 2; zidarji 1, 1; tesarji 2, 2; vodovodni instalaterji 2, 2; steklarji 1, 1; pleskarji in sobni slikarji 8, 1; plesk. sobo-črkoslikarji —, 1; sobni slikarji 1, —; stukaterji 1, —; dimnikarji 3, —; litografija 1, —; fotografi 3, 1; žgano slikarstvo 1, —; izvrševanje črtežev, vzorcev in modelov za razne umetne obrtne izdelke v steklu, porcelanu, keramiki in drugem materialu za svetlobne opreme, izložbene dekoracije itd. 1, —; elektrarne —, 1; konjači —, 1; razno 1, —.

Krajevna porazdelitev prirastka pridobitnih podjetij v II. četrtletju je zelo interesantna. Kakor se vidi iz spodaj navedenega pregleda, pripada glavni delež prirastka obratov Ljubljani-mestu ter srezom Gornji grad, Kranj, Radovljica, Maribor desni breg in Slovenji Gradec. Podrobna slika gibanja obrtnih obratov je sledeča: **(Prve številke pomenijo prijave, druge odjave.)**

Ljubljana mesto 36, 19; Ljubljana srez 18, 4; Brežice 3, 1; Celje mesto 8, 7; Celje okolica 7, —; Črnomelj 2, 3; Dravograd 3, 1; Gornji grad 10, 5; Kamnik 10, 7; Kočevje 8, 2; Slov. Konjice 8, 2; Kranj 17, 5; Krško 8, 5; Laško 10, 8; Lendava 3, 4; Litija 7, 4; Ljutomer 4, 2; Logatec 3, 6; Maribor mesto 18, 19; Maribor desni breg 24, 4; Maribor levi breg 6, 2; Murska Sobota 7, 8; Novo mesto 13, 7; Ptuj mesto 5, 1; Ptuj srez 4, 5; Radovljica 16, 7; Slovenj Gradec 10, 4; Škofja Loka 9, 3; Šmarje pri Jelšah 8, 6.

Trgovina beleži močnejši prirastek nego rokodelske obrti. Število odjav znaša le 60 % registriranih prijav, dočim se je njihovo število povečalo za 1 %.

Med **gostinskimi obrati** znaša število odjav komaj polovico števila prijav, ki pa žal odpadejo povečini na nižje kategorije (54 : 104).

V splošnem nudi statistika v II. četrtletju vtis splošnega gospodarskega izboljšanja in oživljenja v obrtniških in trgovskih strokah, medtem ko je v industriji nastal preokret ter se pojavljajo delne redukcije obratovanja proizvodnje ter ponekod tudi zmanjševanja števila delavstva.

K statistiki o gibanju obratov

Na drugem mestu objavljamo podrobno statistiko o gibanju obratov. Iz te statistike bomo na prvi pogled videli, da je v majhnih obrtih več prijav nego odjav, videli bomo tudi, da veliki obrati reducirajo svoje delavstvo. Iz tega bi utegnil vsakdo sklepati, da se delavnost po nekem čudežnem preobratu vrača v obrtne delavnice. Žal je to mnenje popolnoma pogrešeno. Brezposelnost med samostojnim obrtnim slojem je iz dneva v dan hujša; brezposelnost je posledica novega navala v obrtne stroke. Pomočniško osobje, ki se leta in leta bori za skromno eksistenco, zbere po dolgih letih, odnosno si pod težkimi pogoji izposodi potrebno gotovino za položitev potrebnih taks ob samoosvojitvi. To stori v upanju, da bo imelo pri samostojnem mojstrovanju več možnosti za zaslužek. Toda čim spoznajo kakšne razmere vladajo v današnjih obrtnih delavnicah ter koliko dajatev je treba odšteti od eventuelnega skromnega zaslužka, tedaj marsikateri obrtnik kmalu obupa nad svojo bodočnostjo. Iz omenjene statistike je razvidno, da gre največ novih prijav na račun krojaške stroke, to pa zaradi tega, ker je za krojaštvo potrebno najmanj novih investicij.

Obrtniki, poslužite se strokovnih revij in časopisov, ki jih najdete v veliki izbiri v naši čitalnici, ki je priključena uredništvu v Ljubljani, Sv. Petra cesta 4 (nasproti hotela »Soče«). Na razpolago je poleg naših dnevnikov nad 50 časopisov in revij iz tuzemstva ter nad 20 periodičnih strokovnih revij iz raznih evropskih držav. Čitalnica je odprta v poletnih mesecih od 7. do 13. ure.

Domače tržišče kož

Good Year-Krupon od 3—4 kg A din 56, B 54; od 4—5 kg A 58, B 56; od 5—6 kg A 60, B 58. — Divji Krupon A 37, B 34, C 31, D 29, Wachesvratovi od 3—5 kg A 26, B 24; od 5—7 kg A 24.5, B 22.5; od 7—9 kg A 23.5, B 21.5; Trgovski Avern od 2—3 kg A 17, B 16, od 3—4 kg A 16, B 15, od 4—6 kg A 15, B 14; naplata 1—2 kg Ia 34, IIa 32, od 2—3 kg Ia 33, IIa 31; povoščeno telečje usnje od 4—6 kg A 52, B 50, C 48, od 6—8 kg A 50, B 48, C 46; Box-calf črno A 13, B 12, C 11, D 10, goveji lak inoz. din 20—25, tuz. 10—13, Modni ševro 15—25; sijajni vratovi din 35; sijajni robovi din 26; povoščeni precep A 38, B 36; potegnjeni podplati or. din 42.

Izprememba uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin

Ban dravske banovine je podpisal novo naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin, ki dovoljuje:

da so trgovine v Ljubljani in Mariboru v juliju in avgustu odprte od 7¾ do 12. in od 15. do 19., sicer pa od 7¾ do 12. in od 14. do 18½. V vseh drugih krajih pa od 7. do 12. in od 14. do 19. ure. Delikatesne trgovine smejo biti odprte vse leto do 20. ure. Prodajanje in krošnjarjenje po ulicah je pred 8. in po 17. uri ter v opoldanskem odmoru prepovedano. Trgovine na debelo in njih pisarne smejo biti odprte celoletno od 8. do 12. in od 14. do 18.

Ob nedeljah smejo biti odprte največ dve uri dopoldne vse trgovinske in obrtne obratovalnice v vseh krajih, razen v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuju, Trbovljah, Jesenicah s Koroško Belo in Slov. Javornikom ter Kranju.

Ves dan morajo biti trgovinske obratovalnice zaprte na Novega leta dan, na dan sv. Treh kraljev, na Telovo, na dan Vseh svetnikov, na božični dan, v Ljubljani, Mariboru ter Celju na vse verske praznike katoliške veroizpovedi, kar pa ne velja za Celje na dan sv. Jožefa. Dalje tudi na dan 6. septembra in 1. decembra. V času službe božje, a največ dve uri na Vidov dan in na dan slovanskih apostolov.

Tudi tovarnarji čevljev proti Bati

Kakor poročamo na drugem mestu, je bil v Budimpešti 3. svetovni kongres fabrikantov čevljev. Kongresa so se udeležili zastopniki čevljarskih tovarn iz vseh držav sveta. Le Bata ni bil zastopan na kongresu. Zakaj ni bil zastopan, je pokazal kongres. Na kongresu so namreč industrijalci ostro napadali metodo Bate. Posebno švicarski industrijalci so protestirali proti načinu postopanja Bate, ki si hoče priboriti prednost ter osvojiti tržišča in tako konkurirati celo ostali svetovni čevljarski industriji, ne samo čevljarski obrti. Konkurenca Bate je švicarski čevljarski industriji tako zelo škodovala, da so morale tovarne čevljev poslabšati kvaliteto in s tem znižati ceno, da so mogli vzdržati konkurenco. Konkurenca Bate je bila tako ostra, da je priskočila švicarski industriji čevljev na pomoč švicarska vlada in onemogočila Batove izdelke v Švici. Tudi v Franciji so se začeli na podoben način boriti proti Bati, kjer je tudi pomagala vlada v borbi proti Bati. Predsednik kongresa je povdarjal, da se povsod po svetu strnjeno bori proti Bati vsa čevljarska in obutvena stroka, pa naj bodo tovarne, čevljarji ali trgovci s čevlji. Končno se je predlagalo enotno borbo proti Bati v vseh državah. V Jugoslaviji o taki akciji zelo dvomimo, kajti proti podkupovanju je vsak napor zaman. Svoj vpliv na javno mnenje izvaja Bata tako, da stalno oglašuje in s tem podpira vse naše dnevnike, ki so na ta način postali odvisna glasila.

Gostilniška pivovarna v Laškem

V dnevnem tisku so se pojavile v zadnjem času zlonamerne vesti, češ da novoustanovljena delniška pivovarna v Laškem ne bo mogla nuditi jamstva svojim vlagateljem, ki so vsi iz vrst malih gostilničarjev.

Ta vest prihaja očividno iz vrst nasprotne konkurence, ki ji zavednost zadružnikov-gostilničarjev ni po volji. Ob priliki obrtniškega tabora v Laškem smo imeli mnogi priliko ogledati si krasne naprave nove pivovarne. Če se bodo krajevni faktorji zavedali pomena tega domačega podjetja, postane Laško v kratkem središče pivovarske industrije, kajti zato ima vse pogoje. Na Češkem in v Nemčiji ima vsako mesto svojo pivovarno, ki so v tujskem pogledu velika pridobitev.

Naročajte knjigo »Umetnostna obrt«, ki je najbolj aktualna publikacija iz naše obrtne strokovne literature. Nihče je ne bi smel pogrešati, ker nudi vsakomur, ki ga zanimajo naši obrtniški problemi, izčrpen pregled obrtnega napredka v vseh panogah od najstarejših do najnovejših časov. Knjiga je pisana razumljivo in vendar na podlagi znanstvenih dognanj. Zanjo nam jamči avtor g. Karlovšek, ki je dobro znan v naših znanstvenih krogih. Cena knjige je 70.— din.

Ali ste že poravnali naročnino? Ali se zavedate, da moramo vsi prevzeti odgovornost za razvoj našega neodvisnega stanovskega tiska? Mnogi niti naročnine za preteklo leto nimajo urejene, kljub temu, da smo jim poslali že večkrat opomine s položnicami. Kdor je založil položnico, naj pošlje naročnino po položnici na katero napiše naš naslov in ček. štev. 10.860. Naj bodo glede svojega nakazila brez skrbi, kajti uprava jim bo njihovo nakazilo vštela v redno naročnino. Zavedajte se svoje stanovske dolžnosti do svojega lista in takoj pošljite svoj prispevek, da bo lahko naše glasilo uspešno zastopalo skupne obrtniške interese. Kdor ne bi v redu prejemal lista, naj nam blagovoli to sporočiti z dopisnico.

Tovarišu Filipu Lazarju v spomin

Filipa Lazarja, mizarskega mojstra iz Jesenic na Gor., ni več med nami. Vzlic njegovi krepki postavi, nam ga je nemila usoda iztrgala iz naše srede v času, ko obrtništvo hudo občuti vrzel, če izgubi svojega pionirja na važni postojanki, če izgubi moža poštenjaka.

Pokojni Lazar se je rodil v Kropi, ker pa je bil rojstni kraj pretesen zanj, se je preselil na Jesenice in si tam uredil primerno delavnico za mizarstvo. Njegova dela so bila kot soliden izdelek vedno in povsod cenjena.

Od tistega časa, ko sva se srečala prvič pri delu v obrtniških organizacijah pa do zadnjega diha je pokojni Lazar zastopal vedno eno linijo, da je treba obrtništvu edinosti in le edinosti, ako hoče, da pride slej ali prej do zaželjenega cilja in upoštevanja na javni pozornici.

Krepko je dvigal prapor obrtne enotnosti vedno in povsod, tudi ob času, ko so razni apostoli oznanjali evangelij obrtniške razcepljenosti in ko so hoteli postati posamezni gospodje firerji svojih okrajev.

Javno pokojni Lazar ni nastopal, pač pa je delal tiho in s svetom. V obrtnih organizacijah istotako, kjer je bil tudi predsednik skupnega združenja obrtnikov za sodni okraj Kranjska gora. Kjerkoli pa je delal ali zastopal obrtni stan, ni poznal sovraštva napram nikomur in ko je moral biti v odločilnih trenutkih sodnik za tega ali onega obrtnika, takrat smo lahko spoznali njegovo nepristranost in blagi značaj. Bil je pravi mojster pri zagovoru obrtništva in če ni šlo drugače, je porabil ves svoj prirojeni humor, le da je mogel pomagati obrtniku in ga rešiti pred težo davčnih bremen.

Ljudski pregovor pravi, da še Bog ne more vsem ustreči. Tako tudi pokojni Lazar ni mogel vsakogar zadovoljiti; sicer se zasluge v življenju ne cenijo; trdno sem pa prepričan, da se bo tovariša in zagovornika Lazarja ta ali oni obrtnik spomnil po njegovi smrti in ga cenil, četudi ga je v življenju obsojal.

Njegov veličasten pogreb nam je priča, da je bil pokojni Lazar visoko spoštovan tako med obrtništvom kakor tudi med občinstvom jeseniškega okraja. Od blizu in daleč so prihiteli njegovi prijatelji, da ga spremijo na njegovi zadnji poti in mu izkažejo čast.

Vsi, ki smo ga poznali, mu ohranimo časten spomin! —č

Obrtna razstava oblačilne stroke na Jesenicah

Ob priliki svojega 15 letnega delovanja je priredilo obrtno krojaško in šiviljsko združenje radovljiškega sreza v prostorih osnovne šole na Jesenicah v dneh od 7. do 10. avgusta t. l. razstavo mojstrskih in vajenških del ter razstavo obrtno-šolskih izdelkov. Razstava, ki je sploh kot prva obrtna razstava in posebej izrecno še krojačev in šivilj na Jesenicah, je bila nadvse zanimiva. Okoli 100 mojstrov in mojstric ter okoli 80 vajencev nam je pokazalo prav vsa v poštev prihajajoča oblačila, obrtno šolstvo pa kako važna je poleg delavnice obrtna šola za vajence. Videli smo, kako vajenec napreduje v delavnici, kako v šoli in kako se mora obrtnik izpopolnjevati potom strokovnih tečajev in strokovnih knjig, z razstavami pa seznanjati javnost o razliki solidnega obrtnega dela in njegove prednosti pred konfekcijskim delom. Uprava združenja je izdala tudi primerno brošuro, v kateri je pozvala svoje naročnike, da se pri nabavi oblačil poslužujejo v prvi vrsti domačih obrtnikov, da na ta način ostane čim več denarja v domovini. Razstavo je obiskalo mnogo posetnikov iz bližnje in daljne okolice, ki so se vsi divili krasnim izdelkom gorenjskih krojaških mojstrov.

Ali ste že pričeli pripravljati svoje izdelke za prvo državno obrtno razstavo, ki bo od 8. do 25. oktobra pod pokroviteljstvom Nj. kralj. Vis. kneza-namestnika Pavla v Beogradu?

Za izvoz naših mlevskih izdelkov

Kot poročajo, je združenje mlinske obrti v Beogradu zahtevalo, da se izvaža poleg pšenice tudi moka. Tudi druge države so si zagotovile na ta način zaposlitev svojih mlinskih obratov. Isto bi se moralo zahtevati tudi za naša mlinska podjetja, ki delajo predvsem za izvoz, dočim naj bi se manjšim mlinom oddalo delo za domačo produkcijo.

Jugoslov. lesna obrt

Kako so nemški obrtniki razumevali našo razstavo v Berlinu

Pod gornjim naslovom prinaša nemška strokovna revija za lesne rokodelske stroke članek, ki je naši lesni obrti v čast. Revija prinaša sliko fotelja iz orehovine, ki je služil opremi slovenske sobe. Mizarska dela pri tem naslonjaču je izvršil mizar Ivan Dogan, rezbarska Albin Slivar, tapetniška pa Drago Puc. Ker bo laskava ocena ugledne nemške strokovne revije služila našim obrtnikom lesne stroke v koristno vzpodbudo, objavljamo članek, preveden na slovenski jezik, v celoti.

»Jugoslovenska pohištvena umetnost daje, kot je to pokazala ravnokar dovršena I. mednarodna rokodelska razstava, prednost strugarstvu in rezbarstvu. Kar smo videli v tem pogledu na jugoslovenski razstavi, je v resnici izredno delo rokodelske umetnosti, četudi je bilo za naš okus brezčutno. Predvsem prihaja pri tem delu v poštev izbran orehov les, ki je skrbno obdelan, strugan, izrezan ter sijajno poliran. Pohištvo ima zato res pristen izraz in je tako trpežno izdelano, da služi lahko generacijam kot zvest hišni prijatelj.

Nobena slika ne more nadomestiti vtisa originalnega izdelka, vendar prinašamo vsaj en predmet v sliki, da pokažemo kako je tak kos domačega pohištva izdelan čisto po novih vidikih statike in okrašen s starimi okrasnimi vzorci podaja tipičen pohištveni rokodelski izdelek jugoslovenske obrti. Nemška obrt, ki si prizadeva, da bi dobila stružnica večji pomen pri izdelovanju pohištva, je imela tu lepo priliko za vzpodbudo; lahko bi tudi nam služili za vzor izrezljani kmečki stoli iz Frizije in Westfalije, kakor so brez dvoma novodobnim izrezljanim jugoslovenskim stolom postavljeni za vzgled stari ljudski izdelki. Kdor pozna krasne svetlobne efekte struganih in poliranih pohištvenih izdelkov, bo potrdil, da se bo tudi naš okus prilagodil strugarskim izdelkom.

Prejšnji časi, ki so ravno v pohištveni umetnosti izvršili sijajna dela, posebno renesansa in časi baročnega stila, so gojili strugarstvo nadvse skrbno. Umetniško stružene in izrezljane noge baročnih stolov iz prve tretjine 17. stoletja so pokazale na najnazornejši način bogastvo in stanovanjsko kulturo, ki je vladala po bogatih meščanskih hišah do l. 1630.

Na nemških strugarjih leži odgovornost, da pripravijo s svojim najboljšim rokodelskim delom pohištveni umetnosti pot bodočega procvita in razvoja. Komur iz raznih vzrokov ni bilo možno obiskati svetovno obrtno razstavo, temu bo služila ta razprava kot vzpodbuda, za novo pohištveno umetnost, ki jo je tako uspešno načelo bogato ročno delo jugoslovenske rokodelske sposobnosti.«

* * *

To poučno izvajanje nemškega dopisnika zaključujemo tudi mi z željo, da bi naše prizadevanje naše novodobne domače pohištvene umetnosti ne ostalo samo pri tem poizkusu. Današnje številne obrtne razstave nam pričajo o napredku in sposobnosti pohištvene stroke, ki jo moramo občudovati. Vendar naši mizarski mojstri izvršujejo stanovanjske opreme kar po šablonskih tipah, ne da bi upoštevali vsaj malo zahteve naše domače stanovanjske kulture. Rokodelski izdelki prikazani na mednarodni obrtni razstavi so bili predmet občudovanja tujcev ter zasledimo še vedno prav laskava poročila po inozemskih strokovnih revijah. Uspehu našega oddelka je pripomogel mnogo arhitekt g. Serajnik, ki je na tako majhnem prostoru združil vse prednosti našega rokodelskega dela.

Uradni predlogi in odredbe

ISTOČASNO UČENJE VEČ OBRTI

Na vprašanje, ali se lahko učenec in vajenec izobrazujeta istočasno za dve obrti, je trg. min. izjavilo, da to ni mogoče, tudi če bi se te obrti izvrševale v istem prostoru. Ravnotako tudi zaposlitev pomočniškega osobja v dveh raznih obrtih istočasno ni dovoljena, če zato ni kvalificirane sposobnosti.

IZREDNO ČLANSTVO PRI STROKOVNI ORGANIZACIJI

Na vprašanje neke zbornice, če se mora tudi od onega člana, ki po predaji svoje obrtne pravice želi še dalje ostati član združenja, pobirati odgovarjajoča zbornična doklada, je odgovorilo ministrstvo trg., da v smislu taksnega zakona za tako postopanje ni upravičenosti.

POJASNILO K UREDBI O MINIMALNIH MEZDAH

Glede ureditve odredbe o minimalnih mezdah, kol. pog., arbitraži, itd. se je informirala neka zbornica, če velja ta odredba tudi za podjetja, ki so navedena v čl. 32 te odredbe, t. j. ki izvršujejo pretežno poljska dela (vrtnarji, kočijaži itd.) ali pa se v smislu čl. 35. smatrajo za poljske delavce. Min. soc. politike je pojasnilo, da se smatra v smislu čl. 1. odst. 4. te odredbe za pomožno osobje vse osebe, ki se bavijo z delom podjetij ozn. v čl. 32., neglede na to, kako delo opravljajo. Sem spadajo tudi sicer osebe, ki bi ne imele prav nikakega stika z delom dotičnih podjetij. Čl. 35 velja le za osebe, ki se bavijo z izrazito poljedelskim delom in za katere ne velja odredba o minimalnih mezdah.

PRORAČUNI DIMNIKARSKIH DEL

Dimnikarski proračuni, v katerih se navede proračunski znesek, so prosti taks. Takse je treba odšteti samo na one račune, čigar delo je bilo že izvršeno.

EKSEMPLARIČNA KAZEN ZA PRIKRIVANJE ŠUŠMARSTVA

Združenje v Daruvaru je prijavilo krajevnim oblastem nekega frizerja, ki je izročil, kot se je izkazalo, svoj obrtni list neki osebi, ki je potem neupravičeno izvrševala njegovo obrt. V smislu zaslišanja in na podlagi §§ 395 in 399 OZ je bila nato odvzeta obrtna pravica lastniku obrti za dobo enega leta. Tako rigorozno postopanje v slučajih prikritega šušmarstva bi morali tudi pri nas pozdraviti, kajti le na ta način se bi lahko polagoma spravilo s sveta šušmarstvo.

ODŠKODOVANJE VAJENCA ZA DELO GLASOM § 267 OZ.

V slučaju konkretnega spora v gornji zadevi, je neka zbornica zahtevala pojasnila da-li mora mojster v slučaju da razveljavi učno pogodbo po enem letu učenja, plačati odškodnino za delo, ki pripada vajencu po § 267 Oz., četudi se je zastopnik vajenca ob priliki sestave učne pogodbe odrekel od te odškodnine. Na to vprašanje je min. trgovine pojasnilo, da ima omenjena določba OZ privatno-pravni značaj in da je v slučaju spora merodajno redno sodišče. Najbolj priporočljivo je medsebojno poravnanje, odnosno ureditev spora pred sodiščem dobrih ljudi.

DELOKROG RAZNIH PODJETIJ

V trgovini z mešanim blagom se lahko prodaja kruh in pecivo, če ga dobavi upravičen mojster. Prodaja lahko tudi izdelke vrvarske stroke v manjši množini. Ne sme se tu prodajati klobukov, Gumijaste predpasnike smejo prodajati samo drogerije, parfumerije in galanterije. Pek lahko prodaja v manjših množinah moko svojim rednim naročnikom.

PREGLEDOVANJE STANOVANJA IN OBLAČIL DOTIČNEGA, KI SE GA RUBI

Glasom čl. 11. o rubežnih predpisih se smejo, v kolikor se izkaže potrebno, pregledati vsi kraji rubežnikovega stanovanja, kakor tudi njegova oblačila. Zaprte omare, vrata, zaboje i. sl. se mora obvarovati pred poškodovanjem s tem, da se pokliče mojstra-obrtnika, da v odsotnosti zarubljenega iste brez škode odpre. V tem slučaju morata biti navzoči tudi dve odrasli osebi za pričo.

DEKLARACIJSKA POTRDILA O IZVOZU ZAKLANE ŽIVINE

Finančni minister je objavil dekret, da se mora s strani carinskih oblasti voditi strožje nadzorstvo, če in v kakšnem številu se je izvozila zaklana živina. (Akt. štev. 36.328/III. 1938).

POJASNILO O DAVČNI PROSTOSTI ZADRUG

Finančno ministrstvo (Davčni oddelek) je pojasnilo o gorenjem vprašanju: Pri presoji o pogojih za oprastitev zadrug od davkov, morajo fin. direkcije imeti vedno pred očmi, da uživajo zadruge davčno prostost, če izpolnjujejo ostale pogoje iz točke 7, kakor tudi 8, 2. odst. čl. 76. zak., in so zadružni deleži članov višji kot se obrestujejo eskomptne vloge narodne banke. Eden glavnih pogojev davčne prostosti je, da zadruge delajo samo s svojimi člani. O tem je treba voditi nadzorstvo v blagajniških knjigah. Zadruga, ki je prekršila to določbo, ne zgubi samo davčno prostost, temveč tudi davčno olajšavo po čl. 84. sploš. davčnega zakona, t. j. obdavči se v smislu določil čl. 82. in 83. splošnega davčnega zak. z družbenim davkom.

ZVIŠANJE POTNIH DEVIZ V ČSR

Fin. min. je zvišal dosedanjo vsoto, ki jo je smel potnik v protivrednosti uvoziti v ČSR od 5.000 na 7.000 din. Od tega se lahko prenese v gotovini 300 din in 300 Kč, ostalo pa v kreditnih pismih, čekih, ali klirinških nakazilih, kar se lahko izvede s potnim listom.

IZPLAČILA VLOG I. HRVATSKE HRANILNICE

Ker imajo mnogi naši gospodarstveniki svoje prihranke v Prvi hrvatski štedionici, sporočamo sklep ravnateljstva, da se bodo od 18. julija dalje izplačevale vloge, ki na dan uvedbe bančne zaščite (23. IV. 1932) niso dosegle 10.000 din. Na nov račun bodo vnešene tudi vse vloge z obrestmi vred, ki so aprila 1932. dosegle 10.000 din.

ZNIŽANJE POLICIJSKIH TAKS ZA GOST. DOVOLJENJA

Čuje se, da se bodo takse za prekoračenje policijske ure v vsej državi poenostavile in znižale na 5 din.

VLOGE NA INŠPEKCIJO DELA SO PROSTE TAKS

Glasom določil § 6 zakona o zaščiti delavcev, kakor tudi čl. 13 zakona o inspekciji dela, morajo razna podjetja predložiti svoje prijave pri inspekciji dela posameznih banovin. V smislu točke 1, čl. 6 taksnega zakona, so take vloge proste taks.

ZLORABA TUJE OBRTNE PRAVICE

V nekem konkretnem slučaju je izreklo celjsko upravno sodišče sodbo proti zlorabi tuje obrtne pravice, pri čemer je upoštevalo prekršitev § 399, t. 1. OZ. Ta obsodba je bila v vseh instancah potrjena.

Pregled strokovnega tiska

O razširitvi kolektivne pogodbe govori obširen članek dr. Stojana Bajiča v 7.—8. štev. »Slov. Pravnika«. Enako zanimiva je razprava Branka Goslarja o kazenski zaščiti nemočnih in odvisnih oseb, objavljena v isti reviji.

Pretekli teden je **Trgovski list** izšel v povečanem obsegu kot posebna mariborska številka. Priobčuje mnogo zanimivega gradiva o zgodovini, sedanjem življenju ter gospodarski delavnosti novega Maribora. Najobčutljivejše eksistenčno vprašanje srednjih slojev na naši severni postojanki so brez dvoma zahteve in stremljenja obrtniškega stanu. Zato bi upravičeno pričakovali, da se ob tej priliki Trgovski list vsaj dotakne njegovih vprašanj, posebno še ko beremo med vrsticami poziv na obrtnike, da je njihovo stanovsko glasilo Trgovski list.

Obrtni vestnik Vas zavaruje za 5.000 dinarjev!

Obrtniki naj proslavijo dvajsetletnico naše osvoboditve z manifestacijo svojega rokodelstva

Ta jubilej naše narodne skupnosti je za ves naš jugoslovenski življenj dogodek prve vrste. Pomemben je tem bolj, ker živimo sredi razburkanih časov, ko zahteva tudi naša domovina zavednih in močnih značajev. Zato pa je treba širše plasti naroda vzgajati in jim predočiti veliko važnost našega narodnega življenja v skupni in močni državi.

Obrtnik je tu poklican, da s svojo podjetnostjo in inicijativno iznajdljivostjo stori veliko. Tudi v korist oživljenja obrtniške delavnosti bo, če svoje izdelke prilagodi tako, da imajo spominski značaj za dvajsetletnico našega ujedinjenja. Najizraziteje bodo prišli do veljave razni spominski predmeti iz lesa in drugih sličnih surovin, nadalje potrebščine za dom, slike, oblačila itd. Izdelek seveda ne sme biti takozvani »kič«, to je umetniški izdelek brez vsebinske vrednosti, temveč mora na dostojen način izraziti ta pomemben nacionalni jubilej.

Naj omenimo, da gre v raznih državah, ki so si priborile svojo nacionalno svobodo ob zaključku svetovne vojne in praznujejo torej sedaj z nami dvajsetletnico državnega obstoja — vzporedno s pripravami za narodne proslave tudi rokodelska delavnost, ki na najrazličnejše načine upodablja ta spominski dogodek na izdelkih svoje ročne spretnosti in iznajdljivosti.

Prepričani smo, da bodo tudi naši obrtniki uporabili to priliko, da naše domove okrasijo s svojimi rokodelskimi izdelki.

Obrt

Sedlarski mojster

Bil je nekoč sedlarski mojster. Dober, pošten in sposoben mojster. Izdeloval je sedla, ki so bila tako oblikovana, da niso imela s sedli iz prejšnjih stoletij ničesar skupnega. Tudi ne s turškimi in japonskimi. Torej moderna sedla. Toda on tega ni vedel. On je samo znal izdelovati svoja sedla kolikor mogoče dobro.

Tedaj je nastalo v mestu značilno gibanje. Imenovali so ga »Secesija«. Splošna zahteva je bila, da se izdelujejo moderni, uporabni predmeti.

Ko je sedlar to zvedel, je vzel enega svojih najboljših sedel in je šel k vodji »Secesije«. In mu je rekel: Gospod profesor — kajti ta mož, ki se je postavil na čelo gibanja, je bil imenovan takoj za profesorja — gospod profesor! Slišal sem o Vaših zahtevah. Tudi jaz sem sodoben človek. Tudi jaz bi rad moderno delal. Povejte mi ali je to sedlo moderno. Profesor si je ogledal sedlo ter je mojstru držal dolgo predavanje, v katerem so se vedno in vedno ponavljale besede »Umetnost v obrti«, »individualnost«, »uporabna umetnost«, itd. Končni zaključek je bil: Ne, to ni moderno sedlo.

Sedlar je odšel osramočen. Mislil je, delal in zopet mislil. Toda kolikor si je prizadeval, visokih zahtev profesorja ni mogel doseči, vedno je napravil svoje staro sedlo.

Žalosten gre zopet k profesorju, potoži mu svoje gorje. Profesor si ogleda poizkuse moža in reče: Ljubi mojster. Vi ste brez fantazije.

Da, to je bilo res, fantazije mojster ni imel. Fantazija! Toda mojster ni vedel, da je treba za izdelovanje sedel še fantazije. Če bi imel fantazijo bi postal slikar ali kipar, pesnik ali komponist.

Profesor mu reče: Pridite jutri zopet. Mi smo vendar tu, da pospešujemo obrt in jo obogatimo z novimi idejami. Videl bom, kaj se da za vas storiti. In v svojem razredu bom razpisal natečaj: Osnutek za novo sedlo.

Naslednjega dne pride sedlar k profesorju. Ta mu je predložil 49 osnutkov za sedla. Imel je 44 učencev, toda 5 osnutkov je napravil kar sam. Ti osnutki pridejo na razstavo, kajti je v njih precej ubranosti.

Dolgo si je ogledoval mojster te risbe; oči so mu postajale bolj in bolj svetle.

Nato reče: Gospod profesor! Če bi jaz tako slabo poznal jahanje, konja, usnje in svoje delo kot vi, tedaj bi imel tudi vašo fantazijo!

In je odslej živel srečno in zadovoljno.

In je izdeloval sedla. Moderna? On tega ne ve. — Samo sedla.

(Ta sestavek je napisal Čeh po rodu, Adolf Loos. V svoji knjigi »Umetnost in obrt« je skušal najti jedro umetniškega ustvarjanja v obrti. On sam je bil v mladosti zidar in pozneje slikar za pohištvene osnutke.)

Pridobite vsaj enega novega naročnika!

MEZDNO GIBANJE

Po bolj ali manj uspešno zaključenih pogajanjih v drugih obrtnih strokah se je pričelo mezdno gibanje tudi v čevljarski stroki in sicer v središču naše čevljarske obrti — v Žireh. Bilo je že več razprav, ki pa so končale brez uspeha. Delodajalci so razdelili delavce na 4 skupine. V prvo kategorijo pridejo delavci, ki so zmožni brezhibno izdelati kakršnikoli čevelj, izvzemši gornjega dela. V drugi skupini bodo delavci, ki znajo izdelovati brezhibno vsaj dve vrsti obutve. V tretjo skupino spadajo delavci, ki izdelujejo brezhibno delavske čevlje in so vešči izdelovanja vseh zbitih moških čevljev. Četrto skupino tvorijo pomočniki, ki so dovršili izpit ter ostanejo v tej skupini najmanj šest mesecev, nakar avtomatično napredujejo. V prvi skupini bi se mezda dvignila za 20%, v drugi pa za 8%, v tretji skupini bi ostala ista, v četrti bi se pa baje nekaj znižala. To razdelitev delavci niso sprejeli. Za delodajalce pa je popolnoma opravičljiva, kajti dandanes stremijo vse stroke po kvalitativnem izboljšanju, kajti le v tem vidijo izhod pred nevzdržno konkurenco industrije. Rokodelsko delo se mora oblikovati po brezhibnem delu, katerega bodo izvršili le dobro izvežbani delavci, zato bo stremljenje čevljarske obrti šlo za tem, da se z veščim pomožnim osobjem ustvarijo vsi pogoji za špecializiranje čevljarske obrtniške delavnosti.

Ničesar zastonj!

Če ni zanimanja, je vsako sredstvo brezuspešno

Značilen tudi za današnje razmere našega strokovnega tiska je članek, katerega je napisal dr. Ante Radič v »Gospodarski Slogi«. Članek se glasi v slovenščini: »Izdajatelji nekega lista v Gospiću nagovarjajo trgovce, da naj nabavijo ta list za svoje kupce, katerega naj jim dele. Pravijo, da jim ga dado čisto poceni. To je lepo, da se omenjeni list briga za narodno prosveto. Samo mislim, da ni dobro poklanjati seljaku knjige in novine. Glavni razlog je ta, da bo seljak mislil: Če bi bilo to kaj vredno, ne bi nam dajali zastonj. Kaj pa nam gospoda daje zastonj? Hočejo samo, da nas zopet nekam zapeljejo. Drugače nam ne bi ničesar dajali zastonj. — List za seljake naj bo poceni. To je pravilno, toda zastonj jim dajati, to ne velja. Jaz odkrito povem: kmet, ki noče žrtvovati za svoj list in prosveto, naj le nič ne čita. Da bi pa ne mogel dati, to ni res. Če je pa res, potem tistemu tudi čitanje nič več ne pomaga!

Zdravstveni kotiček

Pri sladkorni bolezni uporabljajo sedaj namesto dosedanjih večkrat na dan danih injekcij z insulinom takozvani insulin durante, ki ga vbrizgajo le enkrat v teku dveh do treh dni.

Bradavice se odstranijo z injekcijami lastne krvi: Tako se preprečijo brazgotine.

Migrena je posledica slabega delovanja jeter, zato se jo odstrani z zdravljenjem jeter.

Fosfatne soli povišajo pri telesnem in duševnem naporu delovno zmožnost.

Med je izborno sredstvo za zdravljenje ran. Obveze z medom brž očistijo zamazane rane, lajšajo bolečino in hladijo.

Proti opeklinam pomagajo obloge platnenih rut namočene v čaju ali raztopini tanina.

Da se odvadiš kajenja, si lahko pomagaš s par injekcijami transpulmina. Tobak dobi neprijeten okus in ni prav nič težko odvaditi se ga.

Esslinger rolete
sestavljene ali samo letvice
dobavlja
J. K. DETIČEK,
PESJE-VELENJE
Mizarji imajo popust!

IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13.
priporoča kovčege, ročne torbice, aktovke, nahrbtnike, gamaše itd.

KROJAČI!
Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:
Češko-jugoslovenska veletrgovina blaga
ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica štev. 7

Največji slovenski denarni zavod
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Lastne rezerve nad din 26,000.000.—
Prirastek novih vlog od 1. januarja do 31. julija 1938
din 55,066.000.—
Vse vloge izplačljive brez omejitve
Za vse obveze hranilnice jamči
MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

KROJAČI!
Dober zaslužek in večji promet dosežete le s kolekcijo vzorcev veletrgovine sukna in krojaških potrebščin
FRANJO NOVAK & KO.
LJUBLJANA ŠT. 105
Ogromna izbera. Ugodne cene. Vestna postrežba.
ZAHTEVAJTE KOLEKCIJO VZORCEV TAKOJ!

Čitajte in širite „OBRTNI VESTNIK“!

ZANATSKA BANKA
Kraljevine Jugoslavije A. D.
PODRUŽNICA LJUBLJANA
Gajeva ulica 6
CENTRALA BEOGRAD
Delniška glavnica Din 75,000.000.—
Udeležba države Din 30,000.000.—
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO
PODELJUJE
obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.
SPREJEMA
od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, ki so vsak čas izplačljive.
UPRAVLJA
imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.
Brzojavni naslov: »ZANATSKA«, Ljubljana — Telefon št. 20-30 — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Kreditno društvo
MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE
dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam
Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2,909.574.60, varnostni zaklad din 1,297.691.60, rezervni zaklad din 1,138.756.81.

Oglašujte v „OBRTNEM VESTNIKU“!

Odg. urednik Rudolf Lavrenčič. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska Narodna tiskarna (predstavnik Fran Jeran). — Vsi v Ljubljani.